

Dre Kampfraath

Andries Augustus Kampfraath (Dré) Kampfraath is geboren op 13 juni 1929 in Tjiandjoer. Hij was de zoon van Andries Kampfraath (1905) en Gerda Paulina Hendrika Pilaar (1906, Goes). Zijn vader had de tropische landbouwschool in Deventer gedaan en werd employee (werknemer) van een theeplantage in Nederlands-Indië. Ze trouwden met de handschoen. Hij had een broer Jan (1930) en zus Dewa (1931).

Zijn vader werkte op verschillende theeplantages. De plantages en het oerwoud waren een eindeloos speelterrein voor de kinderen. Op de lagere school in Buitenzorg ontmoette Dré zijn beste jeugdvriend Keesje Soeria Djanegara, de jongste zoon van de Regent van Bogor. Ze zaten samen op Scouting, maar omdat Dré zo afgelegen woonde, logeerde hij vaak bij Keesje. Zodra het oorlog werd en Japan Java bezette, werd het te gevaarlijk voor Keesje om met Dré om te gaan.

Zijn vader was bij de mobilisatie landwacht. In het oerwoud achter de plantage op de berg Salak hielp hij een bivak voorbereiden voor een guerrillastrijd onder leiding van een KNIL-commandant. In de theefabriek werden munitie en noodrantsoenen opgeslagen. Toen na de Japanse invasie in maart 1942 het bivak verraden was, gaf de commandant zich over. De vader van Dré werd lid van een verzetsgroep om Australische soldaten, die op Java gevochten hadden met het KNIL leger, te helpen vluchten via de zuidkust over zee in duikboten. Het gezin ging voor de veiligheid wonen in Buitenzorg. Omdat er geen inkomsten meer waren, ging Dré helpen als broodbezorger voor een Chinese bakker. Op een gegeven moment moesten ze op last van de Japanners toch de theeplantage weer opstarten, maar dit was voor korte duur.

Eind 1942 werd het hele gezin uiteindelijk geïnterneerd in het gezinskamp het Beatrixkamp aan de Beatrixlaan in Buitenzorg. In mei 1943 brachten de Japanners iedereen per vrachtauto naar een klooster in Buitenzorg waar de mannen en vrouwen gescheiden zouden worden. Dré en zijn jongere broer Jan gingen met vader mee. *'We reisden in een geblindeerde trein onder bewaking van Japanse soldaten. Na vier uur kwamen we in Bandoeng waar we per vrachtauto naar het mannenkamp werden vervoerd. Dit kamp bestond uit twee samengevoegde KNIL-kazernes, het 15e Bataljon (kortweg: het 15e Bat) en het Depot bataljon, er stonden huisjes waarin de Jappen zaten en barakken waarin meer dan 10.000 gevangenen waren ondergebracht. Wij werden afgeleverd bij de Nederlandse kampleider. We sliepen in een barak van 50 bij 7 meter met circa 120 man. Iedereen sliep op een slaapplek van maar 60 centimeter breed. Overal zaten wand- en kleerluizen, het was er smerig en het stonk. De latrine was een open goot en veel mensen hadden buikloop en infecteerden elkaar.'*

Op een gegeven moment kwam het bericht dat zijn moeder in het vrouwenkamp overleden was. Tot juli 1945 moesten ze met deze verschrikkelijke onzekerheid leven en toen kwam

het definitieve bericht van haar overlijden via het Rode Kruis. Zijn moeder overleed op 17 december 1944 in kamp Tjideng aan tyfus en dysenterie.

In januari 1945 was Dré in een corveeploeg ingedeeld die op een station treinen moest lossen en laden. Daar begon hij met de ruilhandel met Javaanse medewerkers. Dit gebeurde bij het passeren, ieder met een zak op zijn nek of net terugkerend om de volgende te gaan halen. Het kritieke moment was het overhandigen van de waar (een overhemd of een laken) en het tegelijk krijgen van het geld. Je moest uit het zicht zijn van de Japanse bewaker en ook de foullering doorstaan bij terugkeer in het kamp. Het is tot het einde van dat corvee goed gegaan en heeft veel gehandeld, waarmee hij extra voedsel kon bemachtigen hem en zijn broer en vader. Na 15 augustus 1945 begonnen de Japanse bewakers zich vriendelijk op te stellen, maar ze kregen nog niet te horen dat Japan op die dag had gecapituleerd. Enige dagen later vloog er een vliegtuig met de Hollandse driekleur op de vleugels geschilderd boven het kamp. Hiermee was voor iedereen duidelijk dat de oorlog voorbij was, maar in de dagen erna waren er nog veel schietpartijen met vrijheidsstrijders buiten het kamp. De Japanse kampbewakers werden vanaf de bevrijding hun beschermers.

Eind 1945 werd de rest van het gezin herenigd in beschermingskamp Kramat. Tot ze naar Nederland konden repatriëren werd Dré ingezet om te helpen in de keuken, samen met vier Japanse krijgsgevangenen. Van oktober tot half december 1945 werd hij door het KNIL ingezet bij de beveiliging van vrouwen-transporten naar de haven van Batavia. Daar lagen de schepen klaar voor hun vertrek naar Nederland.

Op 14 februari 1946 zijn Dré en zijn broertje en zusje per vliegtuig gerepatriëerd. In verband met zijn werk op de theeplantage bleef hun vader in Indië. Dré ging in Middelburg naar de HBS en ging uiteindelijk economie studeren in Rotterdam. In 1957 studeerde ik af als econoom. Dré werkte bij de Hoogovens als organisatieadviseur en daarna als hoogleraar verbonden aan de Afdeling Industrie- en Bedrijfskunde van de Landbouwhogeschool in Wageningen.

Meer informatie

[Achter-kawat-en-Gedek.pdf \(s-i-d.nl\)](#)

[Zou moeder misschien nog in leven zijn | Oorlogsverhalen | Verhalen over de oorlog](#)

[Bandoeng \(japanseburgerkampen.nl\)](#)

[Tjideng \(japanseburgerkampen.nl\)](#)

[Gerda Paulina Hendrika Kampfraath-Pilaar \(oorlogsgravenstichting.nl\)](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.